

Nr 562.

Av herr Andersson i Dunker m. fl. i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 135, angående anslag för budgetåret 1951/52 till arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen.

Kungl. Maj:ts genom propositionen nr 135 angående anslag för budgetåret 1951/52 till arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen framlagda organisationsförslag beträffande arbetsförmedlingen innebär i fråga om kontorsorganisationen en viss centralisering av arbetsförmedlingsverksamheten till de större kontoren, varav följer att 34 mindre kontor ansetts kunna föreslås till indragning och jämväl att ombudsorganisationen ansetts kunna reduceras. I anslutning härtill har föreslagits, att antalet befattningshavare inom arbetsförmedlingen skall reduceras med 60. En del av de till indragning föreslagna kontoren ha endast varit inrättade såsom deltidkontor, d. v. s. de ha hållits öppna ett mindre antal timmar än övriga kontor, och den för deras skötande anställda personalen har också haft reducerad tjänstgöringstid, antingen $\frac{2}{3}$ eller $\frac{1}{2}$ av eljest för befattningshavare i statens tjänst fastställd tjänstgöringstid per dag.

Det av departementschefen framlagda förslaget innebär likväl, att han funnit sig böra föreslå mindre beskärning av organisationen än som föreslagits av den utredning, som verkställt en översyn av arbetsförmedlingsorganisationen, men å andra sidan en längre gående indragning än som arbetsförmedlingens chefsmyndighet, d. v. s. arbetsmarknadsstyrelsen, ansett sig kunna förorda. Utredningen hade nämligen föreslagit indragning av 43 kontor och samtidigt minskning med 77 befattningar, medan arbetsmarknadsstyrelsen ansett sig kunna förorda indragning av 31 kontor och minskning med 43 befattningar.

Vid framläggandet av dessa förslag har departementschefen framhållit, att han icke hyser någon tvekan om att höga krav måste ställas på arbetsförmedlingens service och att någon allmän standardsänkning i detta hänseende icke bör äga rum, enär en god kundtjänst gentemot såväl arbetsökande som arbetsgivare utan tvivel är en förutsättning för att arbetsförmedlingen skall kunna fullgöra sin huvuduppgift, nämligen att åstadkomma en snabb utjämning av utbud och efterfrågan av arbetskraft. Trots detta har alltså departementschefen ansett sig kunna föreslå indragningar av kontor och tjänster i ovan angivna omfattning, och motivet härför är, att det syntes honom möjligt att under nu rådande förhållanden utan upp-

Bihang till riksdagens protokoll 1951. 4 saml. Nr 562.

givande av väsentliga värden göra vissa indragningar inom arbetsförmedlingen. Han har liksom utredningen och även arbetsmarknadsstyrelsen utgått från att arbetsförmedlingens organisation icke f. n. bör inriktas på beredskap mot någon massarbetslöshet. Om sådan uppkommer förutsättes det, att organisationen snabbt skall kunna i mån av behov förstärkas.

Det är självfallet, att arbetsförmedlingens organisation och personalstyrka icke skall vara större än som oundgängligen erfordras, men å andra sidan förefaller det oss vara dålig samhällsekonomi att dess organisation är så snålt tillmätt och personaltillgången så knapp, att arbetsförmedlingen svårigen kan fylla sina betydelsefulla uppgifter: att bereda behövande arbete utan någon tidsutdräkt genom att omedelbart kunna taga hand om deras placering genom utnyttjande av en fullständig kännedom om arbetskraftsbehovet i olika delar av landet och samtidigt att tillgodose uppkommande arbetskraftsbehov fortast möjligt genom att äga kännedom om icke utnyttjade arbetskraftstillgångar. Det synes oss vara fråga om arbetsförmedlingen kan göra detta, om den beskåres på sätt i Kungl. Maj:ts proposition föreslås.

Det kan starkt ifrågasättas om icke arbetsförmedlingsutredningen och även vissa remissorgan samt i viss mån jämväl departementschefen funnit arbetsförmedlingens uppgifter och betydelse mindre i ett samhälle av full sysselsättning än då överskott av arbetskraft finnes. Bland annat har framhållits, att arbetsförmedlingen borde kunna minska sin service då redan sysselsatta personer begära dess tjänster för att få annat arbete, varigenom den skulle motverka den s. k. överrörligheten. Det är självfallet att arbetsförmedlingen icke skall driva upp rörligheten hos arbetskraften utöver det önskvärda, men om arbetsförmedlingen nekar att lämna ombytessökande sin hjälp, torde resultatet i stället bli att arbetskraften finner andra vägar för att flytta på sig — man kommer i större utsträckning att söka få ny anställning genom att följa pressens platsannonser — och att dessa flyttningar komma att ske mindre planmässigt än då de ske med arbetsförmedlingens hjälp, vilket leder till förlust av produktionsinsatser.

Det är emellertid fel att tro, att arbetsförmedlingspersonalens uppgifter äro lättare att fullgöra och bli mindre, då brist på arbetskraft råder. Är det brist på arbete, sker förmedlingen mycket lättare, ty då är arbetskraften tacksam för varje slag av erbjudet arbete. Vid brist på arbetskraft vill den arbetsökande välja; man vill alltså ha förslag på olika arbeten och flera arbetsgivare, men därmed tynges också arbetsförmedlarens arbete.

Rörlighet hos arbetskraft är nödvändig även vid full sysselsättning. Ha praktiskt taget alla i samhället arbete under vinterhalvåret, uppkommer ett omfattande behov av att flytta arbetskraft under sommarhalvåret. Här må endast erinras om det ökade arbetskraftsbehov, som inträder inom jordbruket med sommarhalvårets ingång, och att vägväsendet behöver mera arbetskraft sommartid, t. ex. för hårdbeläggning av våra vägar, att

konservindustrin har sin säsong och att tegelbrukens arbetsstyrka varierar med årstiderna, och så är fallet också vid våra sågverk. Vid vinterhalvårets inträde måste motsatt rörelse ske på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har här en stor uppgift att fylla, och dess möjligheter att fylla uppgifterna få icke, synes det oss, minskas; omflyttningen av folk till t. ex. jordbruket under dess arbetstoppar har icke varit större än att den till nöds räckt hittills. Här må erinras om att det var med mycket stora ansträngningar som arbetsförmedlingen kunde få fram den erforderliga arbetskraften för att säkerställa skötseln av sockerbetorna försommaren 1950.

Även i andra sammanhang måste arbetsförmedlingen kunna ingripa för att klara omflyttning av arbetskraft, t. ex. vid rationalisering eller nedläggande av företag, och vid tillfällig arbetslöshet måste arbetsförmedlingen kunna flytta folk från ett yrkesområde till ett annat, för att icke samhället skall få ikläda sig onödigt stora kostnader för utgivande av understöd till arbetslöshetsförsäkrade eller anordnande av beredskapsarbeten.

Men arbetsförmedlingen måste också under tider av knapphet på arbetskraft vara så utbyggd, att den har möjlighet att nå kontakt med alla icke helt utnyttjade arbetskraftsreserver. Härför fordras, att arbetsförmedlingens nät är väl utbyggt men också att den har erforderliga personella resurser för att den icke skall nödgas avstå från att vidtaga av förhållandena betingade åtgärder. Det förefaller äventyrligt ur dessa och redan tidigare angivna synpunkter att genomföra en sådan koncentration av arbetsförmedlingsverksamheten, som blir följden vid indragning av 34 kontor och dessutom av ett antal ombud. Arbetsförmedlingens nät blir härigenom förtunnat, och fråga är om icke även arbetsmarknadsstyrelsen gått för långt härutinnan.

När det gäller att få fram arbetskraftsreserver är det icke minst viktigt att kunna nå kvinnor, som ha förutsättningar att åtaga sig förvärvsarbete. Antalet förvärvsarbetande kvinnor är nu av olika skäl mindre än under krigsåren, och det är fara värt att antalet kommer att ytterligare nedgå under de närmaste åren med hänsyn till befolkningsutvecklingen. Denna innebär bland annat, att antalet kvinnor kommer att minska i förhållande till antalet män. Därest giftermålsfrekvensen blir densamma bland kvinnorna som tidigare och även den procentuella andelen av de gifta kvinnorna, som taga förvärvsarbete utom hemmet, blir densamma som hittills, kommer detta att leda till att antalet förvärvsarbetande kvinnor kommer att nedgå med kanske ett par tiotusental. Vad detta betyder ur näringslivets synpunkt är självfallet.

I syfte att effektivisera förmedlingsverksamheten på det kvinnliga arbetsområdet inrättades år 1944 vid arbetsförmedlingen befattningar för förste assistenter (kvinnliga konsulenter), och dessa befattningshavare ha sedan bibehållits vid arbetsförmedlingens definitiva förstalligande, men

flertalet av befattningarna avses nu skola indragas. Konsulenterna ha mycket betydelsefulla arbetsuppgifter, när det gäller att genom upplysningsverksamhet bland kvinnorna och genom effektivisering av förmedlingen av kvinnlig arbetskraft stimulera intresset bland denna för yrkesutbildning och för insatser i produktionslivet, något som också framhölls av statsministern i ett den 30 maj 1949 i riksdagens andra kammare avgivet interpellationssvar angående åtgärder för underlättande för gifta kvinnor att åtaga sig förvärvsarbete. Då de därjämte ha andra viktiga arbetsuppgifter, som näppeligen kunna tillfredsställande skötas om befattningarna indragas och uppgifterna överföras på andra befattningshavare, förefaller det oss, att de borde bibehållas i varje fall i den omfattning och på det sätt som arbetsmarknadsstyrelsen förordat. Med hänsyn till den utveckling beträffande det kvinnliga arbetsmarknadsområdet, som till följd av befolkningsutvecklingen kan befaras, kunde det finnas skäl att ha kvinnliga konsulenter i samtliga län, men vi ha icke nu velat sträcka oss så långt utan anse att arbetsmarknadsstyrelsens förslag f. n. bör godtagas.

På de skäl som ovan anförts ha vi funnit det vara äventyrligt för näringslivet och innebära en försämrad service för arbetskraften, som i åtskilliga fall kommer att få längre till arbetsförmedlingskontoren och -ombuden, att beskära arbetsförmedlingens organisation och indraga befattningar i den omfattning, som Kungl. Maj:t föreslagit. I vart fall finnes anledning att åt arbetsförmedlingen giva en organisation och en personaluppsättning enligt det av den ansvariga myndigheten, arbetsmarknadsstyrelsen, framlagda förslaget. Merkostnaderna för arbetsförmedlingen bli icke av den storleksordning, att de kunna utgöra hinder, allra helst om man beaktar vilka värden som kunna utvinnas för samhället, därest arbetsförmedlingsapparaten kan göras effektivare, och därom kan icke råda något tvivel.

Om man förutsätter, att arbetsförmedlingen får den organisation och den personal, som arbetsmarknadsstyrelsen förordat utom i vad gäller personal för artist- och musikerförmedling, där personalbehovet synes oss böra beräknas enligt Kungl. Maj:ts förslag, uppkommer i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag en merkostnad av omkring 75 000 kronor, därvid räknats med att enligt propositionens förslag kommunerna skola inbetala 50 000 kronor för år till statsverket för att arbetsförmedlingen å vissa orter omhänderhar förmedlingsverksamheten för hemvårdarinnor.

Mot detta böra ställas de vinster som kunna göras för näringslivet genom att arbetskraft snabbare och kanske också i ökad omfattning kan ställas till förfogande. Man kan t. ex. peka på vad det betyder för samhället om 10 000 arbetssökande kunna placeras i produktivt arbete endast en dag tidigare än eljest skulle varit fallet; förutsätter man att de åstadkomma en produktion till ett värde av 24 kronor per man och dag, betyder bara detta en produktionsvinst, som är värd 240 000 kronor. Beräknar man att dessa

10 000 man äro arbetslöshetsförsäkrade och i avvaktan på arbete åtnjuta bidrag från sin kassa med 9 kronor för dag, vilket icke är ovanligt, betyder det en direkt minskning av utgifterna för kassan med 90 000 kronor, varav mera än hälften kan falla å statsverket. Arbetsförmedlingens effektivitet är sålunda värdefull ur samhällssynpunkt. Detta framgår också av ett annat exempel. Arbetsförmedlingen har mer och mer utnyttjats för att minska säsongarbetslösheten bland byggnadsarbetarna, och verkningarna härav ha heller icke uteblivit. Enligt en i tidningen Byggnadsarbetaren införd notis utbetalade byggnadsarbetarnas arbetslöshetskassor under månaderna oktober 1949—januari 1950 i runt tal 2 173 000 kronor i understöd åt arbetslösa byggnadsarbetare, medan utbetalningarna för samma månader 1950—1951 stannat vid 792 000 kronor genom att arbetsförmedlingarna i större utsträckning än tidigare lyckats ordna vintersysselsättningar åt byggnadsarbetarna. Motsvarande minskningar i fråga om utbetalat understöd från arbetslöshetskassor ha också skett i vad gäller murarnas och målarnas arbetslöshetskassor.

Av vikt är också att arbetsförmedlingen omspannar så stor del av arbetslivet som möjligt, ty endast därigenom uppkomma tillräckligt stora möjligheter att vid behov överföra arbetssökande från ett yrkesområde till ett annat. Erfarenheterna från Danmark visa detta. Där är arbetsförmedlingen så organiserad, att arbetslöshetskassorna ha arbetsförmedling för var sin yrken medan den offentliga arbetsförmedlingen ombesörjer arbetsförmedling för arbetsmarknaden i övrigt. Det har visat sig, att de danska arbetsförmedlingarna icke ha samma möjligheter som i Sverige att flytta arbetskraft mellan olika yrkesområden, men följderna härav ha också blivit, att arbetslöshetskassorna där måst utbetala — även om man bortser från den arbetslöshet, som drabbat Danmark till följd av brist på vissa råvaror m. m. — avsevärt mycket mera understöd än i Sverige.

I förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär ett bifall till arbetsmarknadsstyrelsens förslag i fråga om kontorsorganisation och personalkader för arbetsförmedlingen vad i bilaga till motionen anförts. Där i angivas också de skäl, som särskilt tala för bifall till styrelsens förslag, därvid dock styrelsens förslag i fråga om personal för artist- och musikerförmedlingen icke medtagits.

Beträffande kostnader för arbetsförmedlingsorganisationen må följande anföras.

Om förestående förslag till personalorganisation bifalles, skulle detta betyda en ökning av kostnaderna å *lönegradsplacerade* tjänster med 142 000 kronor för helt budgetår i förhållande till propositionen.

Propositionens besparingar per budgetår utgöra 511 000 kronor (minskning av tjänster 361 000 + ombud 100 000 + inkomst av hemvårdarinneverksamheten 50 000 = 511 000).

Förevarande förslag till personalorganisation innebär enligt arbetsmark-

nadsstyrelsens yttrande en minskning med 384 000 kronor. Om man jämväl vid genomförande av styrelsens förslag förutsätter en inkomst på 50 000 kronor från kommunerna, blir besparingen 434 000 kronor.

Ett genomförande av det av oss framlagda förslaget skulle alltså innebära en merutgift av (511 000 — 434 000) 77 000 kronor i förhållande till propositionen.

Besparingarna under tiden 1 juli—31 december 1951 bli i stort sett oförändrade, vare sig propositionens eller motionens förslag genomföres.

Med återopande av det sålunda anförda få vi hemställa,

att riksdagen — med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i övrigt i propositionen nr 135 — måtte

dels i fråga om den offentliga arbetsförmedlingens personalförteckning besluta de ändringar, som följa av ett bifall till vad vi i det föregående förordat,

dels fastställa följande avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 992 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	259 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	7 270 000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 246 500

Summa kronor 12 769 000,

dels ock under femte huvudtiteln för budgetåret 1951/52 anvisa till *Den offentliga arbetsförmedlingen*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 12 769 000 kronor.

Stockholm den 10 april 1951.

Harald Andersson

Sture Henriksson.

Hans Gustafsson.

i Dunker.

Brita Elmén.

Disa Västberg.

Folke Nihlfors.

Bilaga.

Stockholms län.

Huvudkontoret. De motiv, som i det föregående anförts för bibehållande av förste assistentbefattningarna för konsulentuppgifter, göra sig otvivelaktigt gällande också i Stockholms län. En avlastning från ledningspersonalen synes med hänsyn till arbetsuppgifternas art och omfattning ofrånkomlig i detta län som förutom storstadsproblemen i Stockholms förorter också har att uppmärksamma förhållandena i de mera landsbygdsbetonade delarna av länet.

Solna/Sundbyberg. Arbetsmarknadsstyrelsen har förordat, att en befattning i 19 lönegraden skulle inrättas för den rent lokala ungdomsförmedlingsverksamheten vid kontoret. Departementschefen har ansett, att med detta bör anstå, till dess utredningens förslag beträffande arbetsförmedlingsorganisationen i Stor-Stockholm föreligger. Det bör emellertid anmärkas, att det behov, som här anmälts, uteslutande tar hänsyn till de lokala förhållandena i Solna/Sundbyberg och därvid endast till *förmedlings*behovet, sålunda ej till behovet av yrkesvägledningsverksamhet bland ungdomen, förhållanden, som enligt vår mening icke påverka eller kunna påverkas av den organisationsform, som kan komma att ges ungdomsförmedlings- och yrkesvägledningsverksamheten i Stockholm.

Hallstavik-Östhammar. Arbetsmarknadsstyrelsen har liksom länsarbetsnämnden funnit, att förmedlingsbehovet för Hallstavik-Östhammar otvivelaktigt utgör underlag för ett *heltids*kontor. Propositionen föreslår emellertid deltidkontor i klass 5. Det bör uppmärksammas, att sysselsättningsförhållanden i denna del av landet påkalla länsarbetsnämndens ständiga uppmärksamhet. En väl utbildad befattningshavare är därför nödvändig. Deltidstjänst gör emellertid rekryteringsmöjligheterna begränsade. Utredningen synes i allt för hög grad ha bedömt frågan på grundval av förmedlingsresultatet för det nuvarande Östhammarkontoret, vilket emellertid, av omständigheter som här icke kunna redovisas, ej motsvarar det verkliga förmedlingsbehovet.

Södermanlands län.

Huvudkontoret. Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit, att befattningen som föreståndare för metallexpeditionen vid huvudkontoret skall uppflyttas från 19 till 22 lönegraden i samband med indragning av en förste assistenttjänst för konsulent- och koordinatoruppgifter. Detta synes vara en riktig avvägning med hänsyn till arbetsuppgifternas art och omfattning redan med nuvarande omslutning på expeditionen, och förslaget motiveras ytterligare genom den nämnda personalindragningen och därav föranledd omfördelning av arbetsuppgifterna.

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit, att en aspiranttjänst, som för närvarande uteslutande användes som förstärkning på tjänstemannaförmedlingen, skall omvandlas till en assistentbefattning i lägsta lönegraden (16). Departementschefen har avvisat förslaget. Principiellt synes emellertid aspiranttjänsterna böra vara utbildningstjänster, och det förefaller oriktigt att utnyttja befattningar av detta slag för att lösa ett *permanent* behov av personal på en expedition.

Arbetsmarknadsstyrelsen har beträffande Södermanlands län vidare uttalat, att arbetsvårdsuppgifterna i länet, icke minst för Nyköpingsområdet, kräver ytterligare personalutrustning och föreslagit att en befattning som assistent i 16 lönegraden nyinrättas för ändamålet. Departementschefen har liksom utredningen funnit en förstärkning av arbetsvårdsorganisationen i landet motiverad, men icke ansett sig för närvarande kunna tillstyrka förslaget i vad gäller Eskilstunanämnden. Därest besparingsskäl härvid varit avgörande, bör framhållas, att Södermanlands län är ett av de områden, där näringslivet erbjuder goda placeringsmöjligheter för partiellt arbetsföra; icke minst har det visat sig möjligt att där placera partiellt arbetsföra från andra län, främst Norrlandslänen. Dessa placeringsmöjligheter ha emellertid på grund av den begränsade personalutrustningen icke helt kunnat utnyttjas. En förstärkning skulle sannolikt innebära, att väsentliga kostnadsbesparingar kunna göras därigenom att partiellt arbetsföra tack vare lämplig arbetsplacering icke behöva taga andra hjälpformer i anspråk. Det är vår övertygelse, att dessa besparingar skola visa sig många gånger överstiga kostnaderna för den föreslagna tjänsten.

Katrineholm-Vingåker. Departementschefen har i motsats till utredningen funnit, att kontoret i Vingåker bör bibehållas men föreslagit en nedflyttning till halvtidskontor. Arbetsmarknadsstyrelsen har menat, att ortens arbetsmarknadsförhållanden i och för sig ge underlag för ett heltidskontor och uttalar, att en förändring i den mån den nu kan anses påkallad, bör ges en sådan utformning, att en smidig återgång till nuvarande organisation kan ordnas. Styrelsen har för den skull föreslagit, att förståndaretjänsten tills vidare tillföres Katrineholmskontoret, som skulle ombesörja verksamheten genom ambulerande förmedling. Det bör, som styrelsen jämväl framhåller, påpekas, att behov av förstärkning av Katrineholmskontoret redan nu föreligger: länsarbetsnämnden har tidigare begärt förstärkning med en befattning i lönegrad 16. Därtill kommer att kontoret genom en förstärkning skulle kunna övertaga verksamheten på vissa nuvarande ombudsorter, varigenom besparingar på ombudsanslaget skulle kunna göras. Vi finna sålunda, att den av styrelsen föreslagna anordningen bör försöksvis prövas.

Östergötlands län.

Länsarbetsnämnden och huvudkontoret. I anslutning till vad tidigare anförts om de s. k. konsulentbefattningarna föreslå vi, att nuvarande personalorganisation med två befattningar som förste assistent för konsulent- och koordinatorsuppgifter bibehållas. En sammanslagning av befattningarna till en skulle, som arbetsmarknadsstyrelsen påpekat, i detta folkrika och med hänsyn till näringslivet och arbetsmarknaden rikt differentierade län medföra en allmän försvagning i arbetsförmedlingskapaciteten, som otvivelaktigt kommer att göra sig gällande icke minst när det gäller att tillvarataga de kvinnliga arbetskraftsreserverna.

Departementschefen har vidare föreslagit, att en befattning i 16 lönegraden vid tjänstemannaförmedlingen i Linköping skulle indragas. Arbetsmarknadsstyrelsen har för sin del, liksom länsarbetsnämnden, förordat, att i stället en aspirantbefattning skulle slopas. Därest departementschefens förslag bifalles, innebär detta, att en aspiranttjänst, avsedd för utbildningsändamål, kommer att tillgodose ett permanent behov av

personal vid viss expedition (bl. a. för ambulatorisk förmedling vid en del ombudsorter). Detta måste anses vara principiellt felaktigt.

Finspång. Departementschefen har icke funnit sig kunna tillstyrka av arbetsmarknadsstyrelsen föreslaget utbyte av en aspirantbefattning mot en assistenttjänst i lägsta lönegraden. Det bör emellertid uppmärksammas, att befattningshavaren självständigt förestår expedition för vissa yrkesgrupper, varför aspirantlönegrad ej synes böra användas.

Kisa. Departementschefen har föreslagit, att kontoret nedflyttas från nuvarande kontorsklass (5) till klass 6. Utredningen hade föreslagit indragning av kontoret. Liksom arbetsmarknadsstyrelsen finna vi, att områdets näringsgeografiska isolering och därav betingade förmedlingsuppgifter motivera kontorets bibehållande i nuvarande klass.

Jönköpings län.

Huvudkontoret. Departementschefen har föreslagit, att en befattning i 16 lönegraden skall indragas. Styrelsen har icke haft något att invända mot indragningen som sådan men föreslagit, att ett också av utredningen konstaterat behov av förstärkning av arbetsvårdsexpeditionen borde tillgodoses genom att ifrågavarande befattning tillfördes expeditionen. Gentemot i övrigt av utredningen och styrelsen framförda liknande förslag att genom omDispositionering av tjänster tillföra arbetsvårdsverksamheten förstärkning har departementschefen icke haft något att erinra. Propositionen synes ha uppfattat arbetsmarknadsstyrelsens förslag som gällande nyinrättande av en tjänst, vilket icke är riktigt. Det av utredningen och arbetsmarknadsstyrelsen konstaterade behovet av förstärkning torde sålunda böra tillgodoses genom att tjänsten överföres från den allmänna förmedlingen till arbetsvårdsexpeditionen.

Nässjö. Departementschefen har icke funnit sig kunna tillstyrka arbetsmarknadsstyrelsens förslag om utbyte av en aspiranttjänst mot en assistenttjänst i lägsta lönegraden. Befattningen är emellertid icke en utbildningstjänst utan tillgodoser ett permanent behov med självständig handläggning av förmedlingsuppgifter för vissa yrkesgrupper.

Kronobergs län.

Huvudkontoret. Genom omfördelning av arbetsuppgifterna mellan tjänstemannaförmedlingen och övriga expeditioner har departementschefen liksom utredningen funnit det möjligt att frigöra en befattning i 16 lönegraden. Styrelsen har icke kunnat biträda förslaget med hänsyn till speciella förhållanden i samband med en kvinnlig befattningshavares upprepade sjukledigheter men förklarat sig beredd att ompröva frågan i samband med denna tjänstemans avgång med pension. Det synes rimligt att i ett fall som detta, då särskilda omständigheter medföra vissa övergångssvårigheter, låta med personalindragningen anstå, så att onödiga omflyttningar bland personalen undvikas.

Markaryd-Strömsnäsbruk. Utredningen och departementschefen föreslå, att kontoret i Markaryd uppflyttas från klass 5 till heltidskontor i klass 4 och att kontoret i Strömsnäsbruk nedflyttas från heltidskontor klass 4 till deltidkontor i klass 5, med andra ord, att kontoren byta klass. Arbetsmarknadsstyrelsen finner, att man bör avvakta utvecklingen och först senare ta frågan under omprövning, detta med hänsyn dels till att Markarydskontorets nuvarande (tillfälliga) uppflyttning till heltidskontor

påkallats av i orten pågående kraftverksbygge, dels till att utredningens förslag beträffande Strömsnäsbrukskontoret synes grunda sig på en tillfällig nedgång i verksamheten under år 1949, medan 1950 års siffror visa en icke obetydlig förbättring. Ortens betydelse som industriort motiverar likaledes kontorets bibehållande i nuvarande klass. Styrelsens förslag synes oss vara att föredraga, i synnerhet som de sammanlagda kostnaderna för kontorets permanenta organisation enligt styrelsens förslag bli desamma som enligt departementschefens. Överskjutande kostnader för Markarydskontorets provisoriska placering som heltidskontor skulle nämligen enligt styrelsen täckas med anlåtande av delposten för tillfällig arbetskraft, en anordning, som tillämpats och tillämpas jämväl för andra orter, då behov föreligger att tillfälligt förstärka arbetsförmedlingsorganisationen i samband med pågående kraftverksbyggen.

Kalmar län.

Borgholm. Departementschefen har föreslagit nedflyttning av kontoret till klass 5. Arbetsmarknadsstyrelsen har liksom länsarbetsnämnden funnit Ölands näringsliv vara sådant, att ett heltidskontor är motiverat. Om kontoret blir heltidskontor, torde det jämväl vara möjligt att reducera ombudskostnaderna. Enligt uppgift skulle besparingarna på ombudsanslaget snarare över- än understiga skillnaden mellan kostnaderna för deltidskontor och heltidskontor. Under sådana förhållanden finna vi anledning saknas att frånga arbetsmarknadsstyrelsens förslag.

Högsberg. Även till departementschefens förslag att indraga Högsbergskontoret måste vi ställa oss tveksamma. Arbetsmarknadsstyrelsen har med länsarbetsnämnden anfört, att ett kontor i klass 5 skulle innebära en billigare och effektivare organisationsform än den av utredningen och departementschefen föreslagna.

Västervik. Arbetsmarknadsstyrelsen har tillstyrkt av utredningen framlagt förslag att tillföra kontoret en befattning i 19 lönegraden för arbetsvårdsuppgifter. Utredningen hade emellertid anvisat en icke framkomlig väg för omdisponering av en tjänst vid huvudkontoret i Kalmar för ändamålet: en befattning i motsvarande lönegrad skulle kunna frigöras i samband med huvudkontorets inflyttning i nya lokaler. Detta kan emellertid såvitt nu kan bedömas icke ske inom överskådlig tid. Behovet av en befattning i Västervik för arbetsvårdsuppgifter torde vara tillräckligt styrkt, och under hänvisning till vad som tidigare sagts om arbetsvårdens samhällsekonomiska betydelse tillstyrka vi varmt arbetsmarknadsstyrelsens förslag.

Kristianstads län.

Ängelholm. Departementschefen har icke ansett sig kunna tillstyrka arbetsmarknadsstyrelsens förslag om utbyte av en aspiranttjänst mot en assistenttjänst i lägsta lönegraden. Ifrågavarande befattning har emellertid enligt vad vi erfarit aldrig utgjort någon utbildningstjänst utan befattningshavaren har haft att självständigt handlägga förmedlingsuppgifterna för kvinnlig arbetskraft.

Hallands län.

Falkenberg. Av samma skäl som nyss anförts beträffande Ängelholmskontoret tillstyrka vi styrelsens förslag om utbyte av en aspiranttjänst mot en assistenttjänst i lägsta lönegraden.

Göteborgs och Bohus län.

Uddevalla. Arbetsmarknadsstyrelsen har funnit sig kunna tillstyrka ett av utredningen framlagt förslag att för arbetsvårdsuppgifter frigöra en befattning i 19 lönegraden vid manliga expeditionerna men endast under den uttryckliga förutsättningen, att en aspiranttjänst, som utredningen föreslagit till indragning, får bibehållas. Styrelsen understryker samtidigt behovet av att särskild uppmärksamhet ägnas arbetsvårdsfrågorna i Uddevallaområdet. Departementschefen finner angeläget, att befattningshavare avdelas för arbetsvårdsuppgifter men anser att en aspiranttjänst bör kunna indragas. Liksom arbetsmarknadsstyrelsen finner vi denna indragning vara en så stark reducering av kontorets personaluppsättning, att den kan innebära risker för att förmedlingskapaciteten vid kontoret allvarligt försvagas.

Älvsborgs län.

Huvudkontoret. Utredningen och departementschefen ha föreslagit indragning av en befattning i 19 lönegraden, närmast avsedd för textilavdelningen. Arbetsmarknadsstyrelsen har konstaterat, att ifrågavarande befattning redan överflyttats till annan expedition, där behov av förstärkning föreläggat. Styrelsen har med hänsyn till den försvagning av förmedlingsorganisationen, som indragningen av en förste assistentbefattning för konsulent- och koordinatorsuppgifter samt en befattning som utlänningsassistent innebär, icke ansett sig kunna biträda förslaget om indragning av tjänsten men har velat medverka till en nedflyttning av densamma till 16 lönegraden. I sammanhanget bör erinras om att man icke bör av förmedlingssiffrorna dra den slutsatsen, att personalorganisationen vid Boråskontoret skulle vara överdimensionerad. Sjukdomsfall bland personalen, enligt uppgift motsvarande ett permanent underskott av 2—3 befattningshavare, har under 1949 ogynnsamt påverkat förmedlingsresultatet. 1950 års siffermaterial visar en god förbättring.

Kinna. Departementschefen har föreslagit, att en halvtidstjänst som biträde i lönegrad 14 skulle indragas. Styrelsen har icke ansett sig kunna biträda förslaget utan liksom länsarbetsnämnden funnit behov föreligga av ett biträde åt kontorsföreståndaren. Kontoret är jämväl kretskontor. Uppgifterna som kretsföreståndare ställa krav på att befattningshavaren i största möjliga utsträckning kan frigöras från rutinmässiga göromål (skrivarbete, sorteringsarbete, registreringsarbete etc.) för att i stället kunna ägna sig åt mera betydelsefulla uppgifter, icke minst i samband med en effektivisering av ombudsorganisationen, som framstår som en av arbetsförmedlingens viktigaste uppgifter för närvarande. Att som utredningen föreslagit behovet av en biträdestjänst skulle kunna tillgodoses genom anställande av tillfällig personal förefaller icke möjligt att genomföra i praktiken. Det är att förmoda, och detta så mycket mer som den nuvarande biträdestjänsten inrättas först sedan behovet av den till följd av allmänhetens krav på betjäning gjorde sig starkt gällande, att ett »tillfälligt» behov kommer att permanent föreligga. Under sådana omständigheter ter det sig naturligt att bibehålla tjänsten i personalplanerna.

Svenljunga. Departementschefen föreslår mot arbetsmarknadsstyrelsens avstyrkande, att kontoret indrages. Kontoret är för närvarande kretskontor. Som länsarbetsnämnden anfört är avståndet från kretsens ytterområden till kontoret trots en relativt god geografisk placering betydande — ända upp till 4 mil; därtill kommer ogynnsamma kommunikationsförhållanden. In-

drages Svenljungakontoret kommer arbetsförmedlingsorganisationen i området att endast utgöras av 3 ordsombud. En uppdelning av verksamheten på andra kretskontor synes icke kunna ske. Förslaget innebär en utomordentligt kraftig reducering av arbetsförmedlingens kapacitet inom ett betydelsefullt och genom kommunikationsförhållandena förhållandevis isolerat arbetsmarknadsområde och måste, därest man anser att arbetsförmedlingen skall vara tillfredsställande representerad över hela landet, betecknas som en uppenbar orättvisa mot denna landsändas intressen. Därest kontorets organisation i nuvarande form icke anses böra bibehållas, bör man under inga omständigheter gå längre än vad arbetsmarknadsstyrelsen förordat, d. v. s. en nedflyttning till halvtidskontor, vilket för övrigt också synes oss vara alltför rigoröst.

Skaraborgs län.

Hjo-Karlsborg. Departementschefen har föreslagit, att kontoret i Hjo, (för närvarande i klass 4) skall nedflyttas till deltidkontor i klass 5 och att kontoret i Karlsborg (för närvarande också klass 4) skall helt indragas. Verksamheten i Karlsborg skulle enligt departementschefens mening kunna ombesörjas från huvudkontoret i Skövde genom ambulerande förmedling. Arbetsmarknadsstyrelsen har icke kunnat rekommendera att Karlsborgskontoret helt indragas. Ortens betydelse från militär synpunkt ställer särskilda krav också på arbetsförmedlingens representation. Att verksamheten skulle kunna ombesörjas från Skövde, torde med hänsyn till personalorganisationen vid detta kontor icke vara möjligt att genomföra. Ej heller bör kontoret med hänsyn till vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört ersättas med ombud. Oss förefaller arbetsmarknadsstyrelsens förslag om gemensam heltidsanställd befattningshavare för arbetsförmedlingsverksamheten i Karlsborg och Hjo vara den lämpligaste anordningen.

Skara. Vad tidigare sagts om aspirantbefattningarna på olika mindre orter äger tillämpning också på Skarakontoret. Befattningen är icke en utbildningstjänst utan tillgodoser ett permanent förmedlingsbehov och bör sålunda placeras i lägsta assistentklass.

Töreboda. Departementschefen har avvisat ett av arbetsmarknadsstyrelsen framlagt förslag om kontorets uppflyttning till heltidskontor. Verksamhetens art och omfattning synes emellertid motivera en dylik förändring. Samhällets betydelse som industriort har under senare år ökat. Utvecklingen har bl. a. medfört att arbetsförmedlingsföreståndaren måste ägna åtskillig övertid åt förmedlingsarbetet. En utsträckning av tjänstetiden till heltid synes påkallad.

Värmlands län.

Sunne. Departementschefen har i anslutning till utredningen funnit, att kontoret bör nedflyttas till klass 5. Som länsarbetsnämnden emellertid påpekat, har någon nedgång av verksamheten icke skett; snarare kan en successiv förbättring av förmedlingsresultatet konstateras. Arbetsmarknadsförhållandena inom området ställa också sådana krav på arbetsförmedlingen, att heltidskontor är motiverat. Erfarenheterna under de senaste åren visa otvetydigt att en effektiv arbetsförmedlingsorganisation på orten kan med framgång begränsa sysselsättningssvårigheterna för arbetskraften och därmed reducera samhällets kostnader för arbetslöshetshjälp.

Torsby. Kontoret har under år 1950 med utnyttjande av medel för det i personalplanerna upptagna men icke inrättade kontoret i Likenäs kunnat utbyggas till en speciell skogsarbetsförmedling för länet. Erfarenheterna av denna organisation äro gynnsamma. Med hänsyn till att Likenäs nu föreslås definitivt utgå ur planerna och under hänvisning till den betydelse som skogsbrukets arbetsmarknad har för länet i dess helhet föreslå vi i likhet med arbetsmarknadsstyrelsen, att den vakantsatta biträdestjänsten på halvtid nu får besättas.

Ärjäng. Lokalbristen har medfört, att ett i planerna upptaget heltidskontor på orten ej kunnat inrättas. Verksamheten har i stället upprätthållits med ombud. Länsarbetsnämnden har vid olika tillfällen framhållit, att denna representation icke motsvarar förmedlingsbehovet; hela västra delen av länet med dess säsongbetonade arbetsmarknad har saknat effektiv förmedlingsorganisation. Liksom styrelsen finna vi utredningens uttalande, att behov av kontor icke skulle föreligga, oförklarligt med hänsyn till de faktiska förhållandena. Nuvarande arbetsförmedlingsapparat har icke kunnat bemästra vare sig arbetslösheten eller arbetskraftsbristen. Ett bättre utnyttjande av arbetskraften inom området förutsätter, att kontor upprättas. Då numera möjligheter finnas att erhålla lämplig lokal, bör det i planerna upptagna heltidskontoret snarast tillkomma.

Örebro län.

Kumla. Arbetsmarknadsstyrelsen har velat för närvarande motsätta sig kontorets nedflyttning från klass 3 till klass 4 med hänsyn till svårigheterna att omstationera nuvarande föreståndare, som avgår med pension under år 1953. Departementschefen har i annat sammanhang uttalat, att förändringarna i organisationen förutsätta en relativt lång anpassningstid. Att för att erhålla en blygsam kostnadsbesparing (mellanskillnaden på grundbeloppet i 19 och 16 lönegraderna utgör endast 840 kronor per år) nödgas vidtaga en omflyttning, som i sin tur medför omplaceringar också bland personalen på andra kontor och vilket i samband därmed kan komma att innebära kostnader för t. ex. flyttningssättning förefaller icke välbetänkt. Vi förorda att med den föreslagna nedflyttningen får anstå. Det bör i sammanhanget erinras om att såväl arbetsmarknadsstyrelsen som departementschefen föreslagit en enligt vår uppfattning kanske alltför kraftig personalreducering vid huvudkontoret (en befattning i vardera lönegraderna 22 och 19 samt två aspiranttjänster), vilket givetvis är ägnat att försvåra en omstationering av Kumlaföreståndaren.

Kopparbergs län.

Länsarbetsnämnden och huvudkontoret. Departementschefen har föreslagit indragning av befattningen som förste assistent för de s. k. konsulentuppgifterna. I anslutning till vad tidigare anförts beträffande de med befattningen förenade arbetsuppgifternas höga angelägenhetsgrad vilja vi förorda, att tjänsten bibehålles. Hänsyn bör vid frågans bedömande jämväl tagas till den omständigheten, att två andra befattningar vid huvudkontoret indragas.

Gävleborgs län.

Söderhamn. Arbetsmarknadsstyrelsens förslag att vid nuvarande innehavares avgång med pension indraga arvodesbefattningen för sjömansförmed-

lingen i Stugsund, att i samband därmed överflytta verksamheten till kontoret i Söderhamn samt att därvid utbyta en aspirantbefattning mot assistenttjänst i lägsta lönegraden har icke kunnat godtagas av departementschefen. Aspirantbefattningen bör emellertid oavsett sjömansförmedlingsverksamhetens överflyttning till kontoret uppflyttas, enär den icke kan betecknas som utbildningstjänst utan tillgodoser ett permanent personalbehov vid kontoret. Härtill kommer, att kostnadsökningen för uppflyttningen utgör, exklusive rörligt tillägg, 480 kronor per år, medan nuvarande arvodesbefattning, dock inklusive rörligt tillägg samt lokalersättning, utgör 552 kronor.

Västernorrlands län.

Länsarbetsnämnden. Beträffande den av departementschefen föreslagna indragningen av en befattning som förste assistent för konsulentuppgifter hänvisa vi till vad som tidigare allmänt anförts i denna fråga. För Västernorrlands län synes med hänsyn till länets struktur och geografiska omfattning särskilda skäl tala för ett bibehållande av tjänsten. Den omständigheten att restarbetslösheten i länet motiverar bibehållande av socialhjälpinspektörstjänsten torde knappast utgöra skäl för indragning av konsulentbefattningen; de med socialhjälpinspektörstjänsten förenade arbetsuppgifternas art och svårighetsgrad gör det ytterst osannolikt, att denne befattningshavare åtminstone för närvarande skulle kunna övertaga någon av de betydelsefulla uppgifter, som åvila den nuvarande förste assistenten för det kvinnliga förmedlingsområdet. Ej heller torde det vara möjligt att omfördela dessa uppgifter på övrig personal.

Timrå. En aspirantbefattning vid kontoret tillgodoser enligt vår uppfattning ett permanent personalbehov och bör för den skull omvandlas till assistenttjänst i lägsta lönegrad. Befattningen torde aldrig ha varit någon egentlig utbildningstjänst.

Jämtlands län.

Bräcke. Länsarbetsnämnden och arbetsmarknadsstyrelsen ha uttalat, att utredningens förslag till nedflyttning av kontoret från heltidskontor till halvtidskontor synes grundat på en tillfällig nedgång av förmedlingsverksamheten under 1949, då särskilda förhållanden gjorde sig gällande på det jämtländska skogsbrukets arbetsmarknad. Också enligt vår uppfattning finns klart underlag för i varje fall ett kontor i klass 5.

Krokom. Om hänsyn toges till den omständigheten, att föreståndaren jämväl har att ombesörja verksamheten vid ombudsorten Nälden och förmedlingsresultatet för båda dessa orter lägges till grund för ett bedömande av förmedlingsbehovet, vilket icke synes ha skett av utredningen, bör ingen tvekan råda om att ett bibehållande av kontoret i nuvarande klass är väl-motiverat.

Norrbottens län.

Kiruna. En uppflyttning av ungdomsförmedlingstjänsten vid kontoret från 16 till 19 lönegraden har av departementschefen utan särskild motivering avvisats. Någon anledning att placera denna befattning i lägre lönegrad än andra med motsvarande arbetsuppgifter föreligger emellertid icke.

Yrkesvägledningsarbetet i Kiruna-Gällivareområdet ställer tvärtom enligt vår uppfattning så stora krav på befattningshavaren, att en uppflyttning framstår som i högsta grad befogad.

Sak samma gäller den s. k. aspiranttjänsten, där nuvarande placering innebär en uppenbar nedvärdering av en befattning med klara assistent-uppgifter. Det bör tilläggas, att vi funnit åtskilliga andra tjänster, som nu i personalplanerna betecknas som aspirantbefattningar, helt sakna den karaktär av utbildningstjänster, som motivera en dylik lönegradsplacering. Vi ha dock i detta sammanhang endast velat föreslå uppflyttning i de fall, där en påtaglig orättvisa synes oss föreligga.